

توصیف ساختمان فعل و مصدر
در زبان گیلکی

مسعود پورمحمدی

پشتک ایلیا

سرشناسنامه: پورهادی، مسعود، ۱۳۳۲ -
 عنوان و پدیدآور: توصیف ساختمان فعل و مصدر در گیلکی / مسعود پور هادی (خامی).
 مشخصات نشر: رشت، فرهنگ‌ایلیا، ۱۳۹۵.
 مشخصات ظاهری: ۲۹۱ ص.
 شابک: ۰ - ۵۰۸ - ۱۹۰ - ۹۶۴ - ۹۷۸
 موضوع: گیلکی -- فعل
 Gilaki language -- Verb موضوع:
 موضوع: گیلکی -- دستور
 Gilaki language -- Grammar موضوع:
 موضوع: گیلکی -- ریشه‌شناسی
 Gilaki language -- Etymology موضوع:
 رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۵ گ ۹۲ پ ۹۲ / ۳۲۶۸ PIR
 رده‌بندی دیویی: ۴۹۴ خ
 شماره کتابخانه ملی: ۴۵۴۳۳۵۲

- توصیف ساختمان فعل و مصدر در زبان گیلکی • مسعود پورهادی
- چاپ نخست: ۱۳۹۶ • شمارگان: هزار نسخه • شماره نشر: ۶
- طراح جلد: افسانه یزدانی • صفحه‌آرایی: وحید باقری
- نسخه‌پردازی و آماده‌سازی: کارگاه نشر فرهنگ‌ایلیا
- همه‌ی حقوق این کتاب محفوظ است.
- شابک: ۰ - ۵۰۸ - ۱۹۰ - ۹۶۴ - ۹۷۸
- نشر فرهنگ‌ایلیا: رشت، خ آزادگان، جنب دبیرستان بهشتی، خ صفایی، خ حاتم، شماره ۴۹
- تلفن: ۳۳۴۴۷۳۳ ۳۳۴۴۷۳۲ - ۰۱۳ • دورنگار: ۳۳۳۲۱۸۲۸ - ۰۱۳

Email: nashreilia@yahoo.com

www.farhangeilia.ir

فهرست

۹	یادداشت حوزه هنری گیلان
۱۱	سرزمین گیلان
۱۷	زبان گیلانی
۲۳	۱. فعل
۲۳	۱.۱. ریشه
۲۵	۱.۲. ماده فعل
۲۶	۱.۳. ماده مضارع (حـل-کننده)
۲۸	۱.۳.۱. گونه لنگرودی
۴۰	۱.۴. ماده گذشته
۴۹	۱.۵. ماده جعلی (تبدیلی)
۵۰	۱.۶. ماده سببی (واداری)
۵۱	۲. مصدر
۵۲	۲.۱. کاربرد مصدر
۵۲	۲.۲. مصدر از حیث ساختمان
۵۳	۲.۳. مصدرهای ساده
۶۱	۲.۴. مصدرهای پیشوندی
۶۳	۲.۴.۱. افعال پیشوندی با پیشوند d و گونه‌های da, do, dā, dū
۷۰	۲.۴.۲. افعال پیشوندی با پیشوند f و گونه‌های fā, fū, fi, fo
۷۷	۲.۴.۳. افعال پیشوندی با پیشوند z و گونه‌های zā, zū, zj, zō
۸۰	۲.۴.۴. افعال پیشوندی با پیشوند v و گونه‌های vā, vī, vj, vo
۸۸	۲.۴.۵. پیشوند u
۹۰	۲.۴.۶. افعال پیشوندی با پیشوند h و گونه‌های hā, ha
۹۶	۲.۵. راه‌های بازشناسی پیشوندهای مصدری
۹۹	۲.۶. مصدر مرکب
۱۰۰	۲.۷. مصدرهای سببی (واداری)
۱۰۵	۳. وندها

- ۱۰۵ ۳.۱. پیشوندها
- ۱۰۵ ۳.۲. پیشوندهای اشتقاقی
- ۱۰۵ ۳.۳. پیشوندهای تصریفی
- ۱۰۷ ۳.۳.۱. گونه‌های پیشوندهای تصریفی /b/
- ۱۱۰ ۳.۴. وند نفی
- ۱۱۱ ۳.۴.۱. گونه‌های وند نفی گیلکی
- ۱۱۳ ۳.۴.۲. نشانه‌ی نفی در افعال دو بُنی
- ۱۱۴ ۳.۳.۳. نشانه‌ی نفی در مصدر و افعال پیشوندی
- ۱۱۴ ۳.۴.۱. نشانه‌ی نفی در افعال مرکب
- ۱۱۵ ۳.۵. وند نهی
- ۱۱۶ ۳.۵.۱. نشانه‌ی /n/ در ماده مضارع
- ۱۱۶ ۳.۵.۲. نشانه‌ی /n/
- ۱۱۷ ۳.۵.۳. نشانه‌ی n
- ۱۱۹ ۳.۵.۴. نشانه /i/
- ۱۱۹ ۳.۵.۵. نشانه karâ
- ۱۲۰ ۳.۶. وند تأکیدی
- ۱۲۰ ۳.۷. وند صفت مفعولی
- ۱۲۱ ۳.۷.۱. منفی کردن
- ۱۲۱ ۳.۸. وند واداری
- ۱۲۲ ۴. شناسه
- ۱۲۶ ۵. شیوه ساختن گونه‌های زمان گذشته و زمان حال / آینده فعل‌های گیلکی
- ۱۲۸ ۶. فعل امر و نهی
- ۱۳۳ ۷. مضارع اخباری
- ۱۳۷ ۷.۱. طرز منفی کردن فعلهای مضارع اخباری
- ۱۳۷ ۸. مضارع التزامی
- ۱۳۹ ۸.۱. مضارع التزامی لازم
- ۱۳۹ ۸.۲. مضارع التزامی متعدی
- ۱۴۰ ۸.۳. طرز منفی کردن فعلهای مضارع التزامی
- ۱۴۱ ۹. حال در جریان
- ۱۴۴ ۹.۱. طرز منفی کردن «حال در جریان» گیلکی
- ۱۴۶ ۹.۲. اشکال دیگر تداوم در حال / آینده افعال گیلکی
- ۱۴۸ ۱۰. گونه‌های گذشته
- ۱۴۸ ۱۰.۱. گذشته‌ی ساده

- ۱۵۰ ۱. ۱. ۱. منفی کردن گذشته‌ی ساده
- ۱۵۱ ۲. ۱. ۱. گذشته‌ی استمراری
- ۱۵۳ ۱. ۲. ۱. طرز منفی کردن گذشته‌ی استمراری
- ۱۵۴ ۳. ۱. ۱. گذشته‌ی بعید
- ۱۵۷ ۱. ۳. ۱. طرز منفی کردن گذشته‌ی بعید
- ۱۵۸ ۴. ۱. ۱. گذشته‌ی التزامی
- ۱۶۱ ۱. ۴. ۱. کارکرد گذشته‌ی التزامی
- ۱۶۱ ۲. ۴. ۱. کامل التزامی
- ۱۶۲ ۱. ۴. ۱. حال کامل التزامی
- ۱۶۲ ۱. ۴. ۱. حال جاری التزامی
- ۱۶۲ ۵. ۴. ۱. گذشته‌ی کامل التزامی
- ۱۶۳ ۶. ۴. ۱. کامل التزامی غیر تحقیقی
- ۱۶۴ ۷. ۴. ۱. کامل التزامی تمایلی یا شرطی
- ۱۶۸ ۸. ۴. ۱. طرز منفی کردن
- ۱۶۸ ۵. ۱. ۱. گذشته‌ی در جریان
- ۱۷۱ ۱. ۵. ۱. گونه‌های دیگر
- ۱۷۲ ۲. ۵. ۱. طرز منفی کردن
- ۱۷۳ ۶. ۱. ۱. گذشته‌ی در جریان التزامی
- ۱۷۵ ۱. ۶. ۱. طرز منفی کردن
- ۱۷۵ ۷. ۱. ۱. گذشته‌ی نقلی
- ۱۷۷ ۱. ۷. ۱. گذشته‌ی نقلی افعال برآیندی- حالتی
- ۱۷۹ ۲. ۷. ۱. طرز منفی ساختن
- ۱۸۱ ۱۱. آینده
- ۱۸۳ ۱۲. فعل لازم و متعدی
- ۱۸۴ ۱۳. فعل مجهول
- ۱۸۵ ۱۴. افعال برآیندی- حالتی
- ۱۸۸ ۱. ۱۴. /ništən/ نشستن
- ۱۸۹ ۲. ۱۴. /isa:n / ایستادن، ساکن بودن، هستن
- ۱۹۴ ۳. ۱۴. /xuftən / خوفتن
- ۱۹۵ ۴. ۱۴. /kaftən / افتادن
- ۱۹۶ ۵. ۱۴. /na:n / نهادن
- ۱۹۸ ۶. ۱۴. فوجستن و واجستن
- ۲۰۱ ۱۵. افعال کمکی

- ۲۰۲ ۱۵. ۱. افعال کمکی پیشین الف: افعال معین وجهی
- ۲۰۲ ۱۵. ۱. ۱. واستن / vâstən
- ۲۰۴ ۱۵. ۱. ۲. باید، بایستی / bāyesti / bâ
- ۲۰۶ ۱۵. ۱. ۳. شایستن / šâstən
- ۲۰۷ ۱۵. ۱. ۴. توانستن / tonasan (شرقی)، tânəstən (غربی)
- ۲۱۰ ۱۵. ۱. ۵. یاریدن / yârəstən
- ۲۱۰ ۱۵. ۱. ۶. /be/ از مصدر /bostən/
- ۲۱۱ ۱۵. ۲. ب: فعل کمکی پیشین آینده‌ساز
- ۲۱۱ ۱۵. ۱. ۱. خواستن / xâstən (غ) / xâsən (ش)
- ۲۱۳ ۱۵. ۲. ۲. ۱. منفی کردن
- ۲۱۳ ۱۵. ۳. ۱. حال کای پسین
- ۲۱۳ ۱۵. ۳. ۱. الف کای نمودساز گیلکی
- ۲۱۵ ۱۵. ۲. ۳. ۱. دانستن / dānən
- ۲۱۶ ۱۶. افعال کمکی سببی
- ۲۱۷ ۱۷. افعال ربطی - اسنادی
- ۲۲۱ ۱۷. ۱. ۱. (dəbo:n)
- ۲۲۳ ۱۷. ۲. «fubo:n» (ریختن در سطح، ریختن از بلندی)
- ۲۲۴ ۱۸. فعل آغازی
- ۲۲۶ ۱۹. فعل نقل و حکایت
- ۲۲۶ ۲۰. فعل‌های غیر شخصی
- ۲۲۷ ۲۱. فعل مرکب گیلکی
- ۲۲۷ ۲۲. فعل مرکب ضمیری
- ۲۳۲ ۲۲. ۱. در ساخت حال / آینده:
- ۲۳۲ ۲۲. ۲. در ساخت گذشته
- ۲۳۳ ۲۲. ۳. اشکال منفی افعال مرکب ضمیری
- ۲۳۵ پیوست ۱: ریشه‌شناسی مصدرهای گیلکی
- ۲۴۱ پیوست ۲: پیشوندهای فعلی در فارسی باستان، میانه و دری
- ۲۴۴ معانی پیشوندها
- ۲۴۸ جایگاه پیشوندها
- ۲۴۸ فعل‌های دو پیشوندی
- ۲۵۰ پیوست ۳: فعل بودن
- ۲۵۴ پیوست ۴: فعل مرکب گیلکی
- ۲۶۳ فعل مرکب اسنادی و سببی گیلکی

یادداشت حوزه هنری گیلان

زبان‌های هر منطقه به‌طور بالقوه، پتانسیل گسترده کردن زبان معیار را در خود دارند و با توجه به دایره‌ی واژگانی متفاوت از زبان معیار، گاه می‌توانند منبع تغذیه‌ای برای آن محسوب شوند؛ به‌ویژه که امروز، توجه به خرده‌فرهنگ‌ها در آثار ادبی و هنری اقبال عا نری باله است.

گویش‌های بومی که بسیاری از سنت‌ها و عرف و عادات معقول منطقه‌ای از طریق آن محفوظ می‌ماند به طریق اولی، باید حفظ و نگه‌داری شوند. بنابراین حفظ گویش‌های بومی، ضمن در نظر گرفتن تنوع زبانی جامعه، اولاً باعث تداوم آیین‌ها، سنت‌ها و رسوم معقول و صحیح بومی منطقه‌ای خواهد شد و ثانیاً منبع عظیمی از واژگان، اصطلاحات، تعبیر و ضرب‌المثل‌ها و ... را که به‌طور بالقوه، برای بقای زبان معیار ضروری است، محفوظ خواهد داشت.

کتاب حاضر، به موضوع ساختمان مصدر و فعل زبان گیلکی، که یکی از مهم‌ترین مقوله‌های دستوری در زبان‌های ایرانی نیز هست، می‌پردازد. در این اثر مباحثی مانند ریشه، ماده، انواع ماده‌های مضارع، ماضی، جمعی، واری و ... و سندهای فعل و مصدر، اعم از تصریفی، اشتقاقی، صفت مفعولی، ماده ماضی، زمان مود، وجه، جهت و زمان فعل بررسی شده است که در کنار ارائه‌ی اطلاعات قابل توجه درباره‌ی این مقوله‌ی دستوری مهم، می‌تواند منبعی برای پژوهشگران بعدی باشد.

حوزه هنری گیلان ضمن سپاس از پژوهشگر گرانقدر، آقای مسعود پورهادی و نیز تلاش‌های ناشر محترم، برای ارج نهادن به کوشش محققان زبان بومی این منطقه و پاسداشت زبان گیلکی، این اثر را تقدیم علاقه‌مندان می‌کند.